

Sodn. Morebiti pa, da se motite? Lahko, da ste bili nakanili plačati, potler ste se pa premislili ali pa pozabili?

Pav. Kaj še, gospod! dobro vem, da sem mu štel ta denar.

Sodn. Kje ste mu jih šteli?

Pav. V njegovi hiši.

Sodn. Kedaj?

Pav. Ne vem prav, kedaj? to pa pomnim, da je bilo v nedeljo popoldne, ko je bil sam domá.

Sodn. Prisezete li, da ste Petru res že plačali ta dolg?

Pav. Saj sem že rekel, ako je treba, stokrat.

Sodnik (sodnemu strežniku). Prižgite luči! (Luči gorite; med njima stoji razpelo. Sodnik razloži Pavlu prav živo, kaj je prisega in kake kazni se je bati takemu, ki priseže po krivem. Po tem ga popraša, je li ga še res volja priseči).

Pav. Kako pa!

Pet. Prijatelj! ne prisegaj po krivem. Kaj misliš? Ne veš li, da gubiš dušo?

Pav. Zakaj bi jo gubil? saj sem plačal. Zabil si.

Sodnik (sodnemu strežniku). Odpirajte okna! — (Pavlu) Pravo roko in tri perste nakviško!

Pavel (se ogleda; ali namesto da bi vzdignil desnico, kakor treba, počese se za ušesom): „E, veste kaj, gospod! . . . tako . . . prav prav dobro vendar ne vem, sem li plačal, nisem li? — Naj pa bo, rajši plačam, kot“ . . . (Iz vleče mošnjo in našteje Petru 50 gld. — — — — —)

Zakaj se je premislil Pavel tako na naglem? —

Naš modri sodnik je vedil, da veruje ondot preprosti narod, da vzame krivoprisežnika, ako je odperto ktero okno, pri ti priči . . . „rogač“ (rogati). Ker se je dozdevalo sodniku, da hoče Pavel po krivem priseči, zato je rekel okna odpreti — in zato se je premislil Pavel tako naglo, ker se je bal, da ne bi priletel . . . nekdo po-nj in ga od vlekel s seboj. —

Ta resnična zgodba nam kaže, da je bolje narodne šege itd. premišljevati, kot zaničevati,

Kje se je to zgodilo, tega ni treba vediti; le toliko naj povem, da se ni pri nas na Slovenskem.

Modri sodnik je pa bil naš rojak, mož prebrisane glave, ki je zdaj dvorni svétnik na Dunaju.

Mythologične drobtine.

(Po narodnih pripovedkah priobčuje Dav. Terstenjak.)

0 Gestrinu.

Gestrin je povoden mož, bolj mlad kakor star, in ima ribje noge. Kraj Drave se ga bojijo ribči in brodarji. Po noči rad po-

malja iz cmerkov glavo, in včasih v dolg rog zatrobi. Hkrati se pokažejo vodne ali morske deklice, in kraj njega plavajo. Gestrin je hude nature, rad vlačí ljudi v cmerk, ali je tiščí na pečine. Brodarji in ribčí veržejo, preden se na vodo podajo, v vodo kakošno rutico, v katero perstan zamotajo, da Gestrina potolažijo in si ga prijaznega storijo.

Na Štírskem in Kranjskem se še rodbíně z imenom Gestrin. Gestrin je brez dvombe severnoslovanski Gasterman, Hasterman (glej Gilferding, „o srodstvi jazyk. slav.“ in Jungmanov „Slovník“, dalje: Hanuš „Wissensch. des Slav. Myth.“) in Gilferding izpeljuje ime Gasterman (primeri slovenske oblike v imenih: Koderman, Cederman, Taterman, Juterman itd.) iz sansk. ghásra, „böse, tückisch, schädlich“ toraj: Gastrin, Gestrin, Gasterman, Hasterman,*) der böse, tückische, schädliche Wassergeist. V Črešnjevci, doli od slovenske Bistrice, je v cerkvenem zidu viditi kamen, na katerem sta dva Gestrina izdelana.

0 Hempaču.

Moj rajni oče so me večkrat posvarili, kedar sem kaj nerodnega storil: „Ne bodi hempašt“ — „Pa si zopet kakor kakošen Hempač.“ — Uprašavšemu, kakošna stvar da je Hempač, odgovorijo: Kdor je prevzet in ne sleče prevzetnosti, kedar je že pogosto posvarjen bil, ta je Hempač ali hudobni skratec. Ne vem, ali je to hudobno bitje slovenskega ali nemškega početka. Nemci poznajo hudega duha Hampelmann, (Grimm, Myth. 470), kateri se je vtegnil med Slovence preseliti.

0 čudotvornem zercalu.

Slovenci pravijo, da pade na Jurjevo iz juternega solnca čudotvorno zercalo. Kdor ga najde, vidi v njem vse, kar se daleč okrog zgodi. Takšno čudotvorno zercalo ima tudi persiški solnčni bog Džemšid.

0 Pugi in Kuki.

Ko smo pastirji bili, smo včasih splezali na visoke drevesa, in eden drugemu nasproti kričali: „Tebe žarjava Kuka já, mene pa ne.“

O Pugi pripovedajo Slovenci, da skita po velikem in širokem polju, naj rajše o večernem mraku, in ljudi straši. Več nisem zvediti mogel o njenih lastnostih. K imenu Puga primeri rusko: pugalo = strašilo.

* Glasnik **t** je epenthetišk, kakor v besedah oster za oser, strumen za sru-men ostrov za osrov. K imenu Gestrin, Gasterman še primeri rusk. gastroš, strašilo, gasteriti se, (zanken) česk. hašteriti, (zanken).

O Kombolu.

Kedar se hudo bliska in strašno germi, pravijo Slovenci, da se Komboli sekajo. Brez dvombe je Kombol osebljeni blisk in grom. Z imenom primeri sansk: cambas, „Donnerkeil des Donner-gottes Indra,“ dalje serbsk. Kumbara „Bombe“. Rodbine Kombol poznam na Hervaškem.

Podobnost latinščine in slovenščine.

(Spisal M. Poženčan.)

Iz enacega namena kakor smo do zdaj nekatere greške besede slovenskim primerjali, primerjamo še nekatere latinske besede slovenskim, ki so si ene drugim podobne: aperire, odpreti; apertus, odpert; arare, orati; arator, ratar, oratar; aries, jarec; asinus, osel; balatro, blato; Caesar, cesar; circus, *κίρκος*, cirkve, die Kirche; circus je bilo ravno tako podolgasto okroglo zidanje, kakor so naše cerkve sploh; cerasus, črešnja (pervotno od mesta Cerasus v Mali Azii); columba, golob; dolere, boleti; durus, trd; faba, bob; flamma, plamen; frater, brater, brat; ignis, ogenj; ire, iti; jugum, igo; laevus, -a, -um, lev, -a, -o; leo, lev; liber, lub od drevja; lucus, lug, log; lux, luč; mare, morje; mas, mož; maturus, mater, -a, o; mula, mula; mens, misel; mensa, miza; mensis, mesec; mulco, mučim; mulgere, molzti, mlesti; murus, mir t. j. zid (staroslov.) v Ljubljani je kraj, na mirji imenovan; natis, gnjat; nidus, gnjezdo; nox, noč; pes, noga, primeri peš, ped; plango, plakam; planus, a, um, plan, -a, -o; plenus, poln; rapa, repa; sal, sol; scandula, škodla; scotia, kotje, zakotje, skotje; secare, sekati; securis, sekira; sedere, sedeti; sedes, sedež; semen, seme; serum, sirodka, primeri sir; siccare, siknuti, osiknuti (t. j. se nekoliko posušiti); socrus, tašča, primeri sokerva; sol, solnce; tellus, tla; tergo, *τερω*, terem, stergam, steržem; thyrsus, *θύρσος*, ters; tunica, spodnja ali tanka obleka; udus, -da, -dum, močeren, primeri voda, uda, na udo grem; ulcus, ule; uligo, vlaga; ulna, *ωλενή*, komolec, vatel, primeri sloneti; urceus, verč, urna, orna; videre, viditi; vidua, vdova; vinum, vino.

Kaj je strah?

(Spisal S. Šubic.)

Pregovor: Po sredi je votel, zunaj ga pa nič ni.

Ljudski pregovor kaže, da je strah prazna reč. Pa vendar straši, kako pa to? Kar ni, to ne more nič; kako bi to, kar ni,